

این شماره تقدیم می‌شود به ساخت

شهید
حسن ایلروویژه نامه جنگ رمضان | شماره ۶۱
چهارشنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۵جبهه
انرژیکاری از اندیشکده نفت و انرژی
و گروه تحلیلی پتروپال

سرمقاله

جهش کم سابقه پلی پروپیلن:

اثر ریسک‌های ژئوپلیتیکی بر تنگنای عرضه پروپیلن

مانع انعقاد قراردادهای میان‌مدت می‌شود و ریسک عملیاتی شرکت‌های پایین‌دست را بالا می‌برد. در بازارهایی مانند پلی‌پروپیلن که نیازمند ثبات برای مدیریت موجودی و تنظیم سفارشات هستند، چنین نوساناتی می‌تواند هزینه‌های مالی و عملیاتی واحدهای تولیدی را به‌طور محسوسی افزایش دهد. در مجموع، جهش ۵۰ درصدی اخیر را باید فراتر از یک هیجان گذرا دید. این اتفاق نشانه‌ای است از اینکه بازارهای پتروشیمی به‌ویژه در بخش‌هایی که به نفت خام متصل‌اند بیش از هر زمان دیگری نسبت به تنش‌های منطقه حساس شده‌اند. مادامی که فضای امنیتی منطقه در سطح بالاتری از عدم قطعیت قرار دارد، بازارهایی مانند پلی‌پروپیلن همچنان مستعد نوسان‌های تند خواهند بود. برای صنایع پایین‌دست، این وضعیت به معنای ضرورت بازنگری در استراتژی مدیریت ریسک، متنوع‌سازی منابع تأمین و افزایش انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین است؛ زیرا در محیطی که ریسک عرضه به عامل تعیین‌کننده قیمت تبدیل شده، تنها شرکت‌هایی دوام می‌آورند که ساختار خود را با واقعیت جدید سازگار کنند. ♦

معمول در مواجهه با ریسک‌های ژئوپلیتیکی ابتدا دچار رفتار احتیاطی می‌شود، سفارش‌های آتی تغییر می‌کند، موجودی تجاری کاهش می‌یابد و همین پدیده‌ها باعث ایجاد یک «حباب ریسک» می‌شود؛ حبابی که در مورد پلی‌پروپیلن به سطح بی‌سابقه ۵۰۰ دلار رسید. پیامدهای این جهش تنها محدود به معاملات مواد اولیه نیست، پلی‌پروپیلن یکی از پرکاربردترین پلاستیک‌های جهان است؛ از بسته‌بندی مواد غذایی گرفته تا قطعات خودرو، الیاف، تجهیزات پزشکی و کالاهای خانگی. بنابراین هر شوک قیمتی در این حلقه، مانند یک موج، به کل زنجیره ارزش منتقل می‌شود. تولیدکنندگان پایین‌دست که معمولاً با حاشیه سود محدود کار می‌کنند، توان جذب این سطح از افزایش هزینه را ندارند و یا مجبور به کاهش تولید می‌شوند یا قیمت کالاهای نهایی را افزایش می‌دهند. در نهایت، این تورم تحمیل‌شده مستقیماً به مصرف‌کننده نهایی انتقال می‌یابد. نکته مهم دیگر، اثرگذاری این شوک بر فضای تصمیم‌گیری بنگاه‌هاست. جهش‌های کوتاه‌مدت و شدید معمولاً برنامه‌ریزی تولید را مختل می‌کند،

تک‌خطی یا صرفاً پتروشیمیایی نیست؛ بلکه نقطه تلاقی صنعت پالایش، زنجیره پروپیلن و ظرفیت‌های عظیم کراک‌های الفین است. حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد پروپیلن چین از طریق مسیرهای پالایشگاهی از جمله FCC تولید می‌شود. این یعنی هرگونه اختلال در جریان نفت خام، هزینه حمل‌ونقل، بیمه‌نامه‌های دریایی یا ریسک‌های امنیتی، با فاصله اندکی به بازار پروپیلن و سپس به پلی‌پروپیلن منتقل می‌شود. در این میان، نقش تولیدکنندگان بزرگ الفین در خاورمیانه اهمیت دوچندان پیدا می‌کند. کشورهایی مانند عربستان، ایران، قطر، امارات و کویت سهم قابل توجهی از صادرات خوراک‌ها و مشتقات اولیه را به بازارهای آسیایی، به‌ویژه چین، تأمین می‌کنند. هنگامی که منطقه غرب آسیا با افزایش ریسک مواجه می‌شود مثل بسته شدن تنگه هرمز و اختلال در مبادی صادرات یا افزایش هزینه‌های بیمه و حمل‌ونقل، بازار به‌صورت پیش‌دستانه ریسک عرضه را قیمت‌گذاری می‌کند. همین «قیمت‌گذاری ریسک» عامل اصلی جهش اخیر بود، نه کمبود واقعی فیزیکی. بازار به‌طور

♦ | بازار پلی‌پروپیلن طی هفته‌های اخیر یکی از بی‌سابقه‌ترین جهش‌های قیمتی دو دهه گذشته را تجربه کرده است؛ جهشی که نه بر پایه عوامل معمولی مانند تغییرات فصلی تقاضا یا نوسان خوراک، بلکه متأثر از یک شوک امنیتی گسترده در منطقه غرب آسیا رخ داد. داده‌های بازار چین نشان می‌دهد که پلی‌پروپیلن تا پیش از اسفند در محدوده نسبتاً باثبات ۹۵۶ دلار بر تن معامله می‌شد و عملاً در فاز استراحت قرار داشت. اما از زمان شروع تنش‌ها و شروع جنگ تحمیلی سوم، منحنی قیمت به شکلی کم‌سابقه از تعادل خارج شد و تنها در کمتر از ۴۰ روز، رکورد بی‌نظیر ۱۴۶۳ دلار بر تن را به ثبت رساند. جهشی بیش از ۵۰۰ دلار، یعنی رشدی حدود ۵۳ درصد؛ رقمی که در بازارهای کالایی سنگین، به‌ویژه زنجیره‌های پتروشیمی معمولاً فقط در دوران بحران‌های کلان مشاهده می‌شود.

برای تحلیل این حرکت غیرعادی، باید به ماهیت ساختاری بازار پلی‌پروپیلن و وابستگی عمیق آن به پروپیلن و خوراک‌های پالایشگاهی توجه کرد. برخلاف تصور عمومی، پلی‌پروپیلن یک محصول

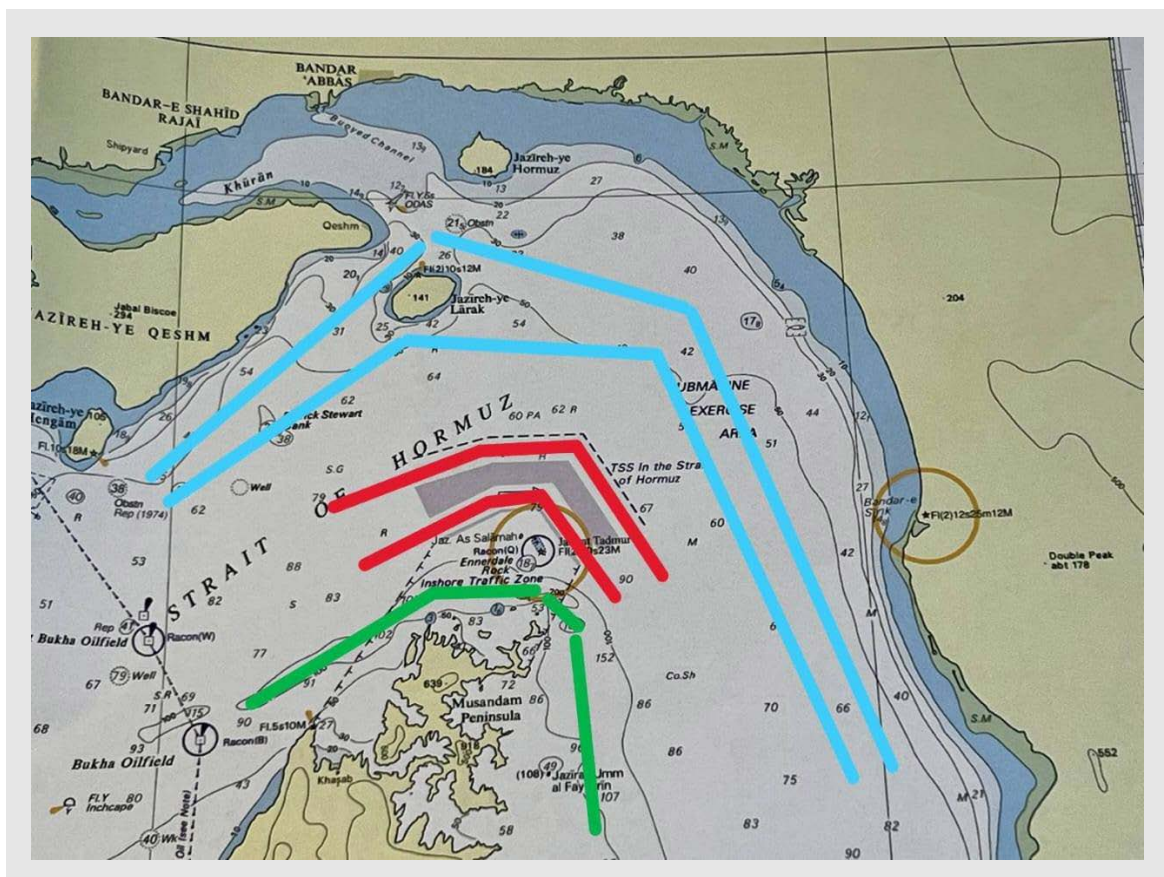
امنیت عرضه و مسیرهای راهبردی

ترامپ قصد داشت «پروژه آزادی» را با کمک امارات و از مسیر سبزرنگ اجرا و تنگه هرمز را باز کند.

خط آبی رنگ، کریدور ایران برای عبور از تنگه است.

خط قرمز رنگ، مسیر عبور از تنگه قبل از جنگ است که مبنی گذاری شده.

در پاسخ، ایران با تعریف محدوده جدیدی از تنگه، محاصره دریایی امارات را آغاز کرد، به طوری که انتقال نفت امارات حتی از شرق تنگه هرمز نیز نیازمند مجوز سپاه است. با حملات دیروز ایران به بندر فجیره و ۳ نفتکش اماراتی و همچنین حملات امروز، عملاً هم «پروژه آزادی» ناکام مانده و هم ایران از کارت جدیدی در مقابل Blockade ترامپ رونمایی کرده. درحالی که آخرین کارت ترامپ برای مهار قیمت نفت، یعنی تخلیه مخازن استراتژیک آمریکا با سرعت بالایی مصرف می‌شود (تاکنون ۳۰ میلیون بشکه)، ایران همچنان کارت‌های مهمی از جمله بستن تنگه باب‌المندب را در اختیار دارد. طبق برآورد گلدمن ساکس، با روند فعلی، قیمت نفت در ماه آینده حداقل ۱۴۰ دلار خواهد بود. / خط انرژی

وضعیت تنگه هرمزو پیامدهای آن بر بازار انرژی

تحولات بازار جهانی انرژی

فشار بر تجارت نفت در خلیج فارس

پیرامون مسندم و الخیل، ظرفیت محدودی برای تبدیل شدن به کریدور جایگزین دارد و عبور از آن با ریسک فنی بالا همراه است.

در سوی دیگر بازار، فشار عرضه به‌طور ملموسی در آمریکا نمایان شده است. پیش‌بینی مورگان استنلی نشان می‌دهد ذخایر بنزین این کشور از محدوده ۲۵۵-۲۶۰ میلیون بشکه در ابتدای ۲۰۲۶ به حدود ۱۹۸ میلیون بشکه در اوت سقوط می‌کند؛ سطحی پایین‌تر از کف سال ۲۰۲۲. متوسط قیمت بنزین نیز با رشد ۵۰ درصدی نسبت به دوره پیش از جنگ اوکراین، به ۴۰۴ دلار در هر گالن رسیده و احتمال عبور از مرز ۵ دلار مطرح است.

مجموع این تحولات نشان می‌دهد بازار جهانی نفت در شرایطی قرار دارد که درگیری‌های طرفین، محدودیت‌های لجستیکی و سیاست‌های قیمتی منطقه‌ای، به‌صورت هم‌زمان بر امنیت عرضه و تعادل بازار اثرگذار شده‌اند.

تحولات اخیر در تنگه هرمز و آب‌های پیرامونی آن در پی جنگ ایران و آمریکا، پیامدهای مستقیم و قابل توجهی بر تجارت نفت و فرآورده‌های جهانی بر جای گذاشته است. محدودیت‌های ترافیکی و ریسک‌های عملیاتی در این گلوگاه راهبردی، برخی صادرکنندگان منطقه را ناگزیر به بازنگری در سیاست‌های قیمت‌گذاری کرده است. در همین چارچوب، گزارش‌ها حاکی است عراق نفت متوسط بصره را با تخفیف‌های ۲۶ تا ۳۳ دلار و نفت سنگین بصره را با حدود ۳۰ دلار تخفیف عرضه می‌کند. این در حالی است که صادرات این کشور در سال ۲۰۲۵ حدود ۳۰۳۳ میلیون بشکه در روز بوده، اما در آوریل تنها دو نفتکش بارگیری کرده‌اند که یکی از آنها هنوز از منطقه خارج نشده است.

هم‌زمان، دو شناور تجاری آمریکایی در بخش جنوبی تنگه هرمز و در محدوده‌های کم‌عمق و صخره‌ای گرفتار شده‌اند؛ برعکس ادعای سنتکام مبنی بر عبور آنها، منطقه‌ای که به دلیل ویژگی‌های ژئومورفولوژیک

خبرخوان

● سردار قالیباف: شر آمریکا از تنگه هرمز و محاصره کم خواهد شد

معادله جدید تنگه هرمز در حال تثبیت است. امنیت کشتیرانی و ترانزیت انرژی به دست آمریکا و متحدانش با نقض آتش‌بس و اعمال محاصره به خطر افتاده؛ البته شترشان کم خواهد شد. خوب می‌دانیم که استمرار وضع موجود برای آمریکا غیرقابل تحمل است؛ درحالی که ماه‌نوز حتی شروع هم نکرده‌ایم.

● آمریکا به جای ۶ قایق تندرو سپاه به ۲ قایق کوچک مردم شلیک کرد!

خبرگزاری فارس نوشت: ادعای ارتش آمریکا مبنی بر هدف قرار دادن ۶ قایق تندروی ایرانی خلاف واقع بوده. آمریکا به ۲ قایق کوچک حامل بار مردم که از خصب در سواحل عمان به سمت سواحل ایران در حرکت بود، شلیک کرده و ۵ نفر از سرنشینان غیرنظامی آن به شهادت رسیدند.

● قحطی کود در آمریکا؛

منتظر بحران پنبه، برنج و بادام زمینی باشید!

طبق گزارش فدراسیون کشاورزان آمریکا، به دلیل انسداد تنگه هرمز، ۷۸٪ از کشاورزان جنوبی این کشور نمی‌توانند کود مورد نیاز امسال‌شان را تهیه کنند.